

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társzerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázat a Csáky Petronella-féle alapítványi helyekre.

A néhai Csáky Petronella grófné által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból négy — egyenkint 800 koronás — ösztöndíjra a folyó 1900—1901. tanévre a földmivelésügyi miniszter pályázatot hirdet.

Ezen ösztöndíjakra elsősorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, kiknek atyuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényüket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez czimezve, folyó évi november hó 1-ég bezárólag a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia, vagy a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújtják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Hadüzenet Miskolcra.

A magyar kereskedelmi életben mindenesetre esemény számba megy az a mozgalom, amely most folyik le Miskolcra a III. országos kereskedelmi kongresszus kereteiben. És nem kicsinyelhetjük ezt a mozgalmat mi sem. A magyar kereskedelem nemzeti hivatás, melynek intelligenciájával, versenyképességével és szerveztségével egyenesen összefüggnek értékesítési érdekeink. Örömmel kellene tehát üdvözlőnk a magyar kereskedelem szervezkedésének minden tünetét. Ha állítjuk önmagunkról, hogy

az erőteljes akcióra képesített érdekképviseletbe való szervezkedés nemzeti és gazdasági hivatásunk teljesítésének javára válik, igazságtalanság volna a kereskedelmi szervezkedésnek ugyanezen közhasznu hatását kétségbe vonnunk. Hiba lett volna akár kicsinylő, akár gáncsoló felfogást előlegeznünk ennek a szervezkedési mozgalomnak, míg nem tudtuk, micsoda célzatok hatják át azt s mit akar tulajdonképen a kereskedők országos kongresszusa. A kongresszus végső megállapodásai nem fekszenek még előttünk, de olvashattuk már Lánczy Leó beszédét, mely a kongresszus tulajdonképeni feladatait kijelölni s a kereskedelmi körök felfogását visszatükrözni hivatott volt. Ebből alkotott impreszióink meg van tehát és megmondjuk milyen az.

A Lánczy Leó beszéde épen úgy kezdődött, amint súlyos kritikával végződő beszédek kezdődni szoktak. Méltatása az összes közgazdasági tényezőknek, hangsúlyozása az egymásra utaltságnak és a harmónikus működés elengedhetlenségének, a szerepkörök helyes beismerésének körvonalozása a nagy általánosságban, mindez csak azért, hogy a korrektül megfestett háttérből az előtérbe helyezendő inkorrektiségek annál inkább kiváljanak. Mert a beszéd volta-képen az inkorrektiségek kiemelése céljából mondatott el, amelyeket persze a magyar kereskedelem rekriminál.

Ime Lánczy Leó a magyar kereskedők ezidőszerinti vádpontjait így foglalja össze:

1. „Szünjék meg az agitáció a sajtóban és a szószékről, amely a kereskedelem valódi hivatásának félreismerésével ellenünk kívánja befolyásolni a közvéleményt.“ Ez a vád nekünk szól s mi nem érthetünk belőle mást, mint a hamisítók és uzsorások ellen megindult gazdatársadalmi mozgalmak elitélését, mert hisz más vonatkozásban nem néztünk farkasszemet.

2. „Tiltakozunk azon irányzat ellen, mely a közvetítő kereskedelemnek megfojtását a kormánypolitika egyik axiómájává szeretné tenni.“ Ez az államilag támogatott szövetkezeti mozgalmak ellen szól, lévén a közvetítő kereskedelem kiküszöbölése tényleg a szövetkezeti szervezkedés feladata.

3. „A közös autonóm vámtarifának megállapításánál kerültessek az, hogy egyoldalú és túlzott törekvések érvényesüljenek . . . mert a nemzet életszükségleteinek a jelenleginél fokozottabb megdrágítását elviselni alig tudná.“ E szép szavaknak céljuk megértetni, hogy a vámpolitika maradjon a régiben, azaz adja fel a mezőgazdasági védelmet a minél nagyobb kereskedelmi forgalom elérhetése kedvéért.

4. „A kereskedelmi visszaéléssel szemben nem helyeseljük a kérdésnek oly megoldását, amely egyenértékű volna a kereskedelmi forgalom nélkülözhetlen szabad mozgásának megbénításával és a magyar kereskedő versenyképességének alárendelésével szemben a külföldi áru versenyzésével.“ Ez a tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslat kritikája s

ŐSZI VETŐMAGSZÜKSÉGLETÜNK BESZERZÉSE VÉGETT

forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 16 oldal.

kritika főként a javaslat azon intézkedésével szemben, mely megnehezíti, hogy a hazai kereskedelem a külföldi iparcikkek forgalombahozásával agyonnyomja a hazait.

Elég talán már ez a négy pontba foglalt kritika is annak megértésére, hogy mit akar a kereskedelmi kongresszus. Akinek azonban ez is kevés volna, annak tessék elolvasni a Guttman nagy tetszéssel találkozott felolvasását a *különböző gazdasági szervezetekről, azok kinövéséről és káros következményeiről*. Tessék továbbá tudomásul venni a kongresszus első napi sajtójelentését, amely sajnálkozva említi fel, hogy „még az őrlési forgalom visszaállítására vonatkozó pontnak is akad elvi ellenzője”. Amiből megértjük, hogy a kongresszus mégis csak elhatározta az őrlési forgalom visszaállítását. Tessék végül a Sándor Pál diszbeszédét elolvasni, aki valóságos véres kardot hord a kereskedők között s beszéde ilyen jelszavaktól hemzseg: „Figyelmeztető hangjaink elvesznek az agrárizmus mindinkább merészebb követeléseivel szemben.” — „mindenfelé látjuk a nemzet vagyonában végzett rombolást”, — „ellenfeleink phalanxba tömörülve intézik ellenünk biztos támadásaikat”, stb. Ugyanezen Sándor Pál egy országos kereskedelmi testület s egy napilap megalapítását hozta ajánlatba. Ennyi talán elég egy napra. Ebből a néhány mozaikból össze tudjuk állítani a kongresszus képét s megmondhatjuk röviden, hogy mit akar.

Ez a kereskedelmi kongresszus mindenekelőtt feltámasztani akarja az őrlési forgalmat, minden visszaéléseivel együtt. Azután erős akcióba akar lépni a fogyasztási és értékesítési szervezetek ellen, amelyek a közvetítő kereskedelemnek máris figyelemreméltó versenytársai. Biztosítani akarja a befolyást a kereskedelmi szerződések megkötésénél oly irányban, hogy vámvedelmünk a külföldi áruk nyereséges behozatalát minél kevésbé nehezítse meg. Szilárd pozícióba akar helyezkedni, ahonnan visszaverheti a kereskedelmi szabadoosság elfajulásainak gátat vető társadalmi és törvényhozási akciókat. Mindezen és hasonló szellemben felfogott célok elérésére erőteljes országos szervezetet teremt, nem épen időszerűtlenül most, az új választások előtt és alapít egy nagy napilapot, amely a merkantil érdekeknek igazi szóvivője legyen.

Soha még ennél kihívóbb szervezkedést nem láttunk, soha még ennél elbizakodottabb fészkelődés nem ment véghez ebben az országban. Hogy egy kereskedő-csoport ennyi cinikus vakmerőséggel helyezze előtérbe a maga önző érdekeit egy agrár országban; hogy a mezőgazdasági válságnak mai korszakában nyiltan kovácsoljon fegyvert a legjogosabb önvédekezést lehetővé tevő szervezeti eszme ellen; hogy az általános gyanúsítások köpenye alul gazdatársadalomnak és tör-

vényhozásnak csupa inkorrektégeket imputálván s adván az elnyomottat, nyilt daczczal hadat üzeni merjen: mindehhez a többségben levő gazdasági erők részéről vagy hallatlan tehetetlenségnek vagy birkatüremnek a feltételezése szükséges.

Gondolják meg csak Lánzy és Sándor urék, vajjon helyesen cselekszenek-e, amikor egy, elvileg jogos és hasznos gyakorlati célokhoz fűzhető szervezkedésbe a visszatörlnak, az önzésnek, a hatalmi felülkerekedésnek s általában a mesterséges ellenszenvnek annyi visszariasztó elemét keverik bele?

Vajjon mi lenne akkor, hogy ha a magyar gazdatársadalom a maga tulajdonán méltó tudatában ugyan csak véres kardot fogna a kezébe s megvakulva és pusztán saját előnyeinek önző vágyaitól, saját sérelmeinek megtorlása céljától vezetve, irgalmatlanul vissza verné a most illő tekintetbe jövő kereskedelmi aspirációkat minden vonalon? Hiszen csak üszköket kell dobni a szenvedélyekbe, gyuanynag van már elég s nem oly nagy mesterség annak lángra lobbantása.

Szerencsére mi meg vagyunk győződve arról, hogy a Lánzy és Sándor urék agitációja legfeljebb a „Pester Lloyd” fészkelődő csoportjával van összefüggésben, de a magyar kereskedelem szolid elemeinek helyeslő felfogásával nem találkozhatik. Lehetetlen az, hogy a magyar kereskedelem szolid elemei ne éreznék, ne tudnák azt, hogy az agrár mozgalmak a kereskedelemnek csupán a letűnt kormányok alatt felburjánzott tulkapásai és tisztességtelenségei ellen irányultak s hogy mi: kereskedelem és mezőgazdaság egymásnak ellenségei nem voltunk és nem lehetünk. Ennek az egyetértésre utalt viszonynak nem árthat még a Sándor urék heves felépése sem. Hanem árt ez igenis a békés közgazdasági fejlődésnek, melynek megzavarásáért bennünket vádolnak akkor, a mikor a legvakmerőbb merényletet intézik ellene.

Véssük jól emlékezetünkbe ezt a kongresszust, kísérjük figyelemmel következményeit és közben legyen gondunk saját érdekképviseletünk megerősítésére, hogy ha netalán ennek a kongresszusnak a határozatait végrehajtani akarnák, bennünket is helyünkön találjanak.

B. B.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A takarmányvásárlásról.

Itt az ideje, hogy számot vetve állatjaink nemsokára kezdődő téli etetésével, tisztába jöjjünk azzal, hogy takarmánykészletünk mennyire fődözi szükségletünket s ha nem fődöznék, hogy vagy az állatok számának megkevesbítésére, vagy kereskedelmi takarmányok vásárlására határozzuk el magunkat, valaminthogy utóbbi esetben azt is megállapítsuk, hogy minő kereskedelmi takarmányokat vásároljunk, mert kereskedelmi takarmány nagyon

sokféle van, úgy hogy meglehetősen bő szakismeretek kellenek hozzá, ha a vásárlást úgy akarjuk eszközölni, hogy oly kereskedelmi takarmányokat szerezzünk be, melyek *legjobban s egyuttal legolcsóbban* szolgálják célunkat. Ugyanis a különféle korpák s olajpogácsák, a malátacsira, a szárított gyári hulladékok, minők pl. a répaszelet, szeszmoslák, és sörtörköly, a melassze, vérliszt stb. egyaránt kitünő takarmányok ugyan, de tápirányuk s táptartalmukhoz viszonyított áruk nem egyenlő.

Tápirányban annyiban mutatkozik közöttük eltérés, hogy míg némelyek inkább hizlalnak, addig mások a tejtermelésre, izomerőre, vagy növekedésre hatnak; viszonylagos árukat illetőleg pedig ismeretes, hogy az takarmányban néhány százalékkal olcsóbban vásároljuk a tápegységet, mint a másokban. Utóbbi, vagyis a különféle kereskedelmi takarmányok tápegységének eltérő ára részint az azok felé különböző mértékben irányuló kereslettől, részint pedig attól származik, hogy a takarmány tápereje nem áll mindig szoros viszonyban táptartalmával, mert némely takarmányok nagyobb táperőt tanusítanak, mint aminőt fehérje-, zsír- és szénhidrátartalmuknál fogva tanusítaniok kellene, amiből még az is járul, hogy némely takarmányok fontos mellékhatásokkal is bírnak, vagy életrendi szempontból hatnak oly előnyösen, hogy emiatt szívesen fizetünk tápegységükért valamivel többet, mint más takarmányok tápegységéért, amiről pl. a lenpogácsa is tanuskodhat, melynek tápegységét főleg előnyös életrendi hatásai miatt fizetjük drágábban, mint a repcepogácsát.

De most nem szándékozunk ezzel, valamint azon kérdéssel foglalkozni, hogy mikor forog fönn a kereskedelmi takarmányok vásárlásának szükségessége s ha utóbbi főforog, hogy minő kereskedelmi takarmányokat vásároljunk, hanem tisztán csak az üzleti szempontokra reflektálva egyenesen kijelentjük, hogy többnyire zsákban vesszük a macskát midőn kereskedelmi takarmányt vásárolunk, emennyiben ugyanis rendszerint beérjük azzal, ha a vásárolt takarmány csakugyan az, aminek az eladó mondta s ha szabad szemmel nem tudunk rajta valami nagyobb hibát fölfödözni.

Hogy mennyire igazam van, midőn azt mondom, hogy többnyire zsákban vesszük a macskát, egy példával fogom bebizonyítani s példa gyanánt a közkedveltségű repcepogácsát választom, melynek q.-kinti ára Budapestén 11.—11.50, átlag 11.25 korona s melynek átlagos összetétele König szerint 31.1% ny. fehérje, 9.5% ny. zsír és 30.0% ny. szénhidrát, ami azt jelenti, hogy 11.25 koronáért oly repcepogácsára tarthatunk igényt, mely a most kimutatott átlagos összetétellel bír.

De nézzük csak, hogy minő összetétele van a hazai repcepogácsának, mely czéliből egy kis kimutatást közlök, melynek adatait a m.-óvári vegykerületi állomáson eszközölt elemzések szolgáltatották. Ugyanis e kísérleti állomás az utóbbi hat év alatt 37 repcepogácsát vizsgált, melyek a gazdák által lettek az ország különböző részeiből beküldve s melyek közül táblázatunk rövidebbé tétele végett kilenczet választottam ki; ezek pedig tartalmaztak százalékokban:

folyó szám	ny. fehérjét	ny. zsirt	ny. fehérjét + ny. zsirt
1.	22.2	13.5	35.7
2.	29.7	7.0	36.7
3.	26.5	11.1	37.6
4.	29.0	9.2	38.2
5.	27.0	15.2	42.2
6.	35.7	8.6	44.3
7.	37.0	10.4	47.4
8.	36.3	19.7	56.0
9.	36.4	24.7	61.1

Miután a beküldő gazdák csak a repcepogácsa fehérje- és zsirtartalma iránt érdeklődtek, nem tudom mennyi szénhidrát volt

bennük s ezért további fejtegetéseimet vagy csak e két alkatrésze alapíthatom, vagy úgy is járhatok el, hogy mindegyik repezepogácsában 30% átlagos szénhidrát-tartalmat tételezek föl. Válaszszuk ezt az utat, mert az is arra az eredményre vezet, mint a másik s legalább azt az előnyt nyújtja, hogy az olvasót arról tájékoztatta, miképp kell ily számításoknál eljárunk, ha a takarmány teljes elemzésének birókában vagyunk.

Az ímént azt mondtuk, hogy a repezepogácsa átlag 31.1% ny. fehérjét, 9.5% ny. zsírt és 30.0% ny. szénhidrátot tartalmaz; a tápegységek összege tehát 151.8, ha a 3:3:1 arányt alkalmazzuk s e 151.8 tápegység 11.25 koronát ér. Számítsuk ki most kilencz repezepogácsánk tápegységeit s nézzük egyuttal azt is, hogy ezen az alapon mit érnek azok (korona):

folyó szám	tápegység	pénzérték	piaczi ár	veszteség (-) vagy nyereség (+) 100 q-nál
1.	137.1	10.16	11.25	- 109
2.	140.1	10.38	11.25	- 87
3.	142.8	10.57	11.25	- 68
4.	144.6	10.71	11.25	- 54
5.	156.6	11.60	11.25	+ 35
6.	162.9	12.07	11.25	+ 82
7.	172.2	12.76	11.25	+ 151
8.	198.0	14.67	11.25	+ 342
9.	213.3	15.80	11.25	+ 455

Példáinkból tenát az tűnik ki, hogy egy vagon repezepogácsán esetleg 100 koronát, vagy többet lehet veszíteni, de viszont 400 koronát vagy többet nyerni is lehet, szóval, hogy a vaktában eszközölt vásárlás valóságos lutyjáték, mely jól, de rossz is üthet ki. Hogy itt sokkal nagyobb nyereséggel, mint veszteséggel találkozunk, annak tulajdonítandó, hogy kombinációmól kizártam a hamisított repezepogácsát; de ha azt is számításba vettem volna, akkor igen nagy veszteséget tudtam volna kimutatni, mert pl. a M. Óvári megvizsgált repezepogácsák között volt egy, mely csak 10.5% ny. fehérjét és 11.5% ny. zsírt tartalmazott, úgyhogy ennek vásárlója 414 koronát veszített volna egy vagonon, ha pörre nem juttatja a dolgot.

Mindezekből az következik, hogy nagyon idején lenne már a szokásos jóhiszemű takarmányvásárlással fölhagyni, mert annak semmi reális alapja nincs, minnélfogva vagy a vevő vagy az eladó, de a kettő közül valaki okvetlenül károsodik.

Törvény ugyan még nem szabályozza hazánkban a takarmányvásárlást, ámbar idővel kétségtelenül az is be fog következni, de addig máris tehetünk valamit és pedig azt, hogy az eladó által írásban biztosítottak magunknak, hogy az általa szállítandó kereskedelmi takarmány összetétele legalább is meg fog a szakirodalomban elismert átlagnak felelni s ha a szállítmány megérkezése után hitelt érdemlő tanu, pl. valamely vasuti tisztviselő jelenlétében próbát véve, azt nyomban valamely vegyikísérleti állomásnak küldjük el.

Állami vegyikísérleti állomás több van az országban, nevezetesen Budapesten a földm. miniszteriumban, továbbá M. Óvár, Kolozsvár, Keszthely s Debreczenben.

Ezeknek egységes díjtételeik vannak és pedig takarmányvizsgálatoknál minden egyes alkatrész mennyiség meghatározása 4 koronába kerül: ha mi tehát a vásárolt takarmány fehérje-, zsír- és szénhidrát-tartalmát meghatároztatjuk, 12 koronát fizetünk. Mit jelent ez a 12 korona egy vagon repezepogácsánál, melyért 1125 koronát fizetünk, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a 12 koronányi kiadás milyen nagy előnyöket biztosít számunkra. Mert ha rosszabb takarmányt kaptunk, mint a milyent kikötöttünk, akkor kártérítési igényeket támaszthatunk, ha pedig jobb takarmányt kaptunk, akkor se veszítünk el a 12 koronát, mert most tudva, hogy takarmányunk hatásosabb mint ahogy vártuk, kevesebbet etelünk

belőle s így hosszabb ideig jövünk ki vele, miáltal buszasan behozzuk az elemzési díjat. A vizsgálati költségek tehát minden körülmények között megtérülnek, s ezért azt ajánljuk, hogy sohase vásároljunk nagyobb mennyiségű kereskedelmi takarmányt anélkül, hogy utólagosan meg ne elemeztetnénk azt.

De ne higyük, hogy csak a nagyobb megrendelő élvezheti a vegyikísérleti állomások áldásos működését, mert ott, ahol elég nagy fogyasztási szövetkezetek vannak, a kisgazdák is vaggonszámra rendelhetik meg a takarmányt s akkor ők is nagyon jól megbirják a 12 koronányi vizsgálati költséget.

Amit a példa gyanánt használt repezepogácsáról mondtam, természetesen minden más kereskedelmi takarmányra is vonatkozik, mert a többiek is meglehetősen állandó piaci árral, de rendkívül változó táptartalommal bírnak, amit pl. a következő kis táblázat is bizonyít (%):

	ny. fehérje	ny. zsír	ny. fehérje + ny. zsír
Rozskorpa	13.5	3.8	17.3
Malátacsira	18.4	4.1	22.5
Száritott szeszmoslék	16.9	2.2	19.1
Napraforgópogácsa	24.3	2.1	26.4
Tökmagpogácsa	20.0	15.5	35.5
	31.0	16.3	47.3
	21.7	31.0	52.7
	41.9	19.6	61.5
	38.3	24.4	62.7
	52.7	21.8	74.6

Itt a m. óvári vegyikísérleti állomás utolsó hat évi elemzéseinek csak néhány szélsőségét böngésztem ki, melyek azonban még távolról sem tekinthetők valódi szélsőségeknek, mert az említett idő alatt aránylag kevés korpa stb. lett a kérdéses állomáshoz beüdvé, úgy hogy a valóságban kétségtelenül sokkal nagyobb eltérések fordulnak elő ugyanazon takarmány összetételében, mint aminöket mi mutattunk ki. Továbbá itt is megemlítem, hogy adataimból kizártam a hamisítványokat, mert pl. egy kétségtelenül hamisított rozskorpa csak 8.1% ny. fehérjét, de 5.6% ny. zsírt, egy hamisított malátacsira 8.2% ny. fehérjét és 1.9% ny. zsírt, egy hamisított napraforgópogácsa 16.7% ny. fehérjét és 3.7% ny. zsírt tartalmazott stb.

Visszatérve táblázatunkhoz ugyanazon kereskedelmi takarmány legrosszabb s legjobb minősége között tehát a következő érték-arányt találjuk:

elemzések száma	legrosszabb	legjobb
17. rozskorpa	100	130
7. malátacsira	100	138
37. száritott szeszmoslék	100	133
14. napraforgópog.	100	116
13. tökmagpog.	100	119

A m. óvári 17 rozskorpaelemzés szerint tehát 100 rész legjobbnak talált rozskorpa annyit ér mint 130 rész legjobbnak talált rozskorpa s így tovább. Aki tehát egy vagon 9 korona piaci árral bíró legjobbnak talált rozskorpát kapott, az 270 koronát nyert azzal szemben, aki egy vagon 9 korona piaci árral bíró legrosszabbnak talált rozskorpát kapott stb.

Amint látjuk, itt is oly nagy eltérések mutatkoznak ugyanazon takarmány értékében, hogy mindenesetre érdemes, sőt szükséges, hogy csakis tüpánygkikötés és ellenőrző elemzés mellett vásároljuk azokat s meg lehetünk győződve, hogy a 12 koronányi vizsgálati költségek itt is kamatostul együtt meg fognak térülni. De még egy lépéssel tovább menve azt mondom, hogy a vagonszámra való vásárlásnál a teljes takarmányelemzés, vagyis az is kifizeti magát, midőn a fehérje-, zsír- és szénhidrát-tartalom kívül a víz, nyersrost s ásványi anyagok mennyiségét is meghatároztatjuk, mert a teljes elemzés, mely 24 koronába kerül, sokkal jobban tájékoztat minket a takarmány valódi értékéről, romlatlanságáról és hamisítatlan voltáról mint

midőn csak fehérje-, zsír- és szénhidrát-tartalmát ismerjük.

Ugyanis a kereskedelmi takarmány viz-tartalmának ismerete annyiban fontos, mert lelkiismeretlen kereskedők gyakran mesterségesen fokozzák azt, miáltal nemcsak táp-értéke, de eltarthatósága is szenved, ugy-szintén az ásványi anyagokat is homokkal vagy gipszzel szokták néha szaporítani, a nyersrostot pedig azáltal, hogy nyersrostban gazdag anyagokkal pl. köleshéjjal, liszté-örölt borsóhéjjal stb. hamisítják azt. Miután ily hamisítások mai nap már nem tartoznak a ritkaságok közé, ezek ellen is tanácsos lesz magunkat azáltal biztosítani, hogy a vásárlás alkalmával írásban kikötött fehérje-, zsír- és szénhidrát-tartalom kívül arra is kötelezzük az eladót, hogy az általa szállítandó takarmány hamisítva vagy másképp megromolva ne legyen.

Cselkó István.

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Állati hullák feldolgozása.

— Thermo-kémiai intézetek. —

A tudomány modern eszméi majd minden téren új irányokat jelölnek ki. Az orvosi tudomány is ma már nem az egyes betegségek gyógyítását tekinti egyedüli feladatának, hanem — igen helyesen — a veszélyek elhárítását, a bajok megelőzését tűzte ki főcélul. És mióta az újabb, kitűnő műszerek segítségével a leg-több ragadós betegségek okozóit, azok életfeltételeit és szaporodását kiismerte, azóta ama ideális időponthoz közeledünk, amidőn megfelelő óvó-intézkedések alkalmazása által minden fertőző betegség elhárítására képesek leszünk.

Fertőző betegségek, melyek a kórnemző anyagnak óriási szaporodása folytán nagy elterjedést nyernek vagyis járványtérnyá fajulnak, első sorban a kór okainak megsemmisítése által leküzdhetők. E megsemmisítés jelenleg az u. n. „fertőtlenítés”, azaz a betegségek csirák-nak vegyi vagy hőfoki uton való megölése által történik. Embereknél előforduló fertőző bántalmak esetén, ahol az egyes betegek kór-házakban, vagy ha magánlakásukban is, de teljesen izoláltan vannak elhelyezve, a fertőtlenítésnek felette nagy gyakorlati értéke van, amennyiben az összes ragályfogó tárgyak, mint a beteggel érintkezett ruhadarabok, ág-és szobaberendezési tárgyak stb., ha szükséges, teljesen megsemmisítetnek, miáltal az esetleg odatapadt ragályanyag is elpusztul. Az illető halott pedig, mely a kór anyagából a legnagyobb mennyiséget rejti magában, a leg-szigorubb szeparálás mellett oly módon lesz eltakarítva, hogy az környezetére soha többé ártalmára nem lehet.

De miképpen vagyunk e tekintetben házi állataink fertőző betegségeivel?

Eltekintve attól, hogy az állatok istállói, különösen pedig a sertésólak, ugy primitív építkezésük, mint az építő anyag különfelesége és rossz minősége folytán azok tökéletes fertőtlenítése alig lehetséges, az állati hullák, ha csak patakba, folyóba vagy — a szomszéd kertjébe nem dobatnak, a „dögtérén” elásatnak. A dögtér rendszerint a község oly részén van elhelyezve, hol a talaj minőségileg a leg-rosszabb, a talajvíz a legmagasabb. Sekély el-ásatásnál a kutyák, mélyebbnél a cigányok exhumálják azokat nem ritkán. De éppen olyan gyakori, hogy tavaszi nagy esőzések után az emelkedő talajvíz az egész hullát vagy legalább (?) a kórnemző ragályanyagokat újra a föld színére hozza és ennek következtében a dögtér számos esetben, éles ellentétben

rendeltetésével, fertőző betegségek bő forrásává válik. Hiszen a község-előjáró-ágok ebbeli lanya ellenőrzése folytán a legtöbb dögtéren csont-maradványok, eltakarítatlan kutya- és macskahullák diszlenek és eltekintve attól, hogy a ragadós betegségek csirái ott legbövebben szaporodhatnak, a rothadó hullarészek az egész környék levegőjét egészségtelen büzzel telítik.

A külföld e szinte ázsianak nevezhető, határozottan ártalmas állapotot a tudomány haladásának gyakorlati alkalmazásával, már huzamosabb idő óta szanálta. A dögtéret, mint teljesen elavult intézményt, egyszerűen megszüntette és helyébe az állati hulláknak vegyi uton való feldolgozását és a nyert termékeknek ipari célokra való értékesítését léptette életbe. E célra lettek a thermo-kémiai intézetek létesítve, melyek úgy higiéniai, mint állategészségügyi szempontból a gyakorlatban kitűnően beváltak.

Míg a fertőző betegségekben elpusztult állatok hullái, elásott állapotukban is, még továbbra állandó veszélyt képezhetnek, addig azok e modern intézetekben, a bennük foglalt ragályanyag tökéletes megsemmisülése mellett, vegyileg egy teljesen ártalmatlan anyaggá átalakíthatnak. A készülékbe tett hullák k-nöcszsr és trágyának alkalmas por alakjában, teljesen szagtalanul kerülnek ki onnan. A dögtérek helyett, melyek eddig valamelyik félre-eső helyen, mindenkitől messze elkerülve, a községek legpiszkosabb részét képezték, most

ban összegyűlemlt, a dob dupla falába eresztetnek a forró gőzök, hogy a dobban összeolvadt kásás törmelék kiszáradassék. A dob addig lesz forgatva, míg a belésvő anyag korpaszerű szürkés barna porrá át nem változik; azután a dob azt önmagától kiönti.

A szárítás alkalmával keletkező rosszszagú gázok egy vezetéken át egy kondenzátorban cseppfolyóvá sűrítetnek. E kondenzátor teszi lehetővé, hogy a hullák teljes feldolgozása alatt kellemetlen szag nem érezhető. A kondenzátorban összegyűlt kevés szennyvíz egyszerűen az elvezető csatornában elfolyik.

Az intézetekben nyert termények, melyek körülbelül a hulla bruttó-súlyának 30% át teszik, egyrészt kenőcs-zsir, mely ipari célokra szolgál, másrészt durva por, mely mint mesterséges trágya, Németországban keresett árucikket képez.

Az egész intézet alig foglalkoztat 3-4 embert, felügyelőnek pedig egy értelmesebb ember van alkalmazva.

A thermo-kémiai intézetek a külföldön mindinkább nagyobb elterjedést nyernek. Hazánkban csak Budapest városa állít fel egyet, míg vidéki városaink eddig semmiféle hajlandóságot sem mutatnak e közhasznú intézmény létesítése tekintetében; pedig egy-egy vidéki centrumunk sokkal nagyobb állatállományal bír, mint sok németországi, ilyen intézettel dicsekedő kulturváros.

Hazánkban egyes állatjárványok állandóan uralkodnak és szinte ki nem irthatók. S

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

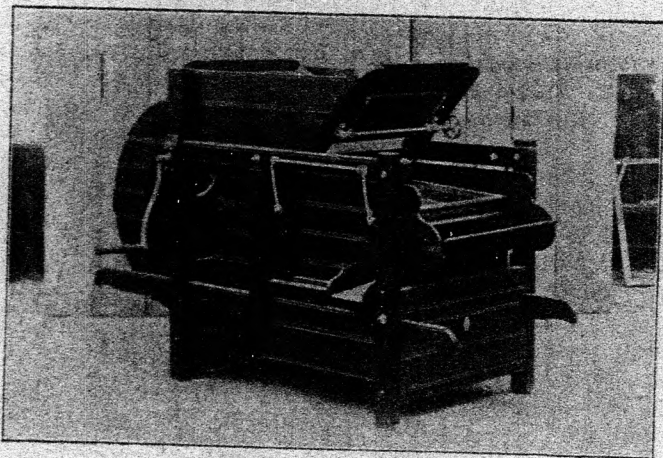
Rovatvezető: Ifj. Sporzou Pál.

A benzinmotor a mezőgazdaság szolgálatában.

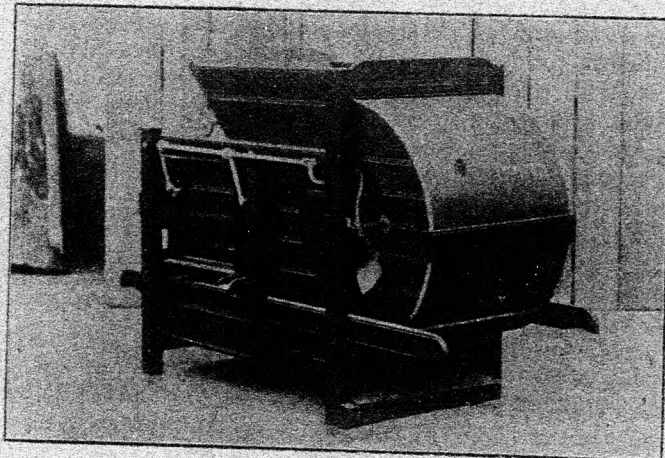
Egész jogosan mondhatjuk, hogy a mezőgazdasági termények kicséplése a mezőgazda legfontosabb és legnagyobb körültekintést igénylő munkái közé tartozik.

Az alföldi gazdák nagyrésze jelenleg is nyomtatás általi választja el a magot a kalászosokból, ami hosszadalmas és fáradságos voltánál fogva újabban a kisebb földbirtokosokat is arra a meggyőződésre jutatta, hogy a szalmás gabonafélék kicséplése mégis csak előnyösebb, ha az cséplőgéppel történik. Habár több kiadást is okoz a gazdának; de legálább rövid idő alatt zsákban láthatja szemes terményeit, melyek máskülönben a sok ideig tartó nyomtatás alatt erősen ki vannak téve az idő viszontagságainak.

A cséplőgépek, mint tudjuk, ezideig többnyire csak kézi, állati és gőzerőre voltak berendezve. A kézi és állati erőre berendezett cséplőgépek csekély munkaképeségük-nél fogva az Alföldön nem igen használtak, hanem inkább a gőzcséplőgépek nyerneki alkalmazást. A gőzcséplőgéppel nagyságához képest gyors és kifogástalan munkát lehet végezni; de egy árnyoldala mégis csak meg-

110. ábra. Kalmár-féle szelelőrosta jobb oldalról.

111. ábra. Kalmár-féle szelelőrosta baloldalról tekintve.

barátságos, zöld ligetek közepette csinos épületek emelkednek, hol teljesen büzmentesen, a legtisztább eljárás mellett, még a fertőző betegségekben elpusztult állatok gyorsan rothadó hullái is értékes terméké feldolgoztatnak.

A közel múltban alkalmam volt Hamburg és München városainak e hulla feldolgozó intézeteit megismerlhetni. Mindkettő, de különösen az idylikus helyen, egy illatos feyvesliget közepén épült müncheni intézet külseje mindenre inkább emlékeztet, mint egy — dögtéret pótló intézetre. Mindkét helyen a jól bevált Podewill-féle szerkezet van alkalmazva. E szerkezet igen egyszerű és a támasztott igényeknek teljesen megfelelni képes. Áll pedig a készülék egy terjedelmes dobból, melybe egy légmentesen elzárható nyíláson át a hullák betolatlak. Kis állatok, mint p. o. kutya, macska, juh, sertés hullái egészben, nagy állatoké, mint lovak, szarvasmarbák hullái felaprózva kerülnek a dobba. A hullák elhelyezése után a dobból a levegő kiszivattyuztatik, mire a dobba forró gőzök bocsájtatlak, melyek a hullák összes részeit 160°-ra felhevítik. Egyidejűleg a dob lassu körforgó mozgást végez. A magas hőmérséklet és a rotáció folytán a hullák minden egyes része, csontok, porcok stb. teljesen szétmállik és kásaszerű tömeggé olvad össze, a tömeg fölött pedig a kivált zsir uszik. E zsir egy csövön át egy zsirfogó készülékbe szorittatik. Ha már az egész zsirmennyiség az említett zsir-reservoir-

bár igaz, hogy e járványok elfojthatása tényleg nem egy intézmény létesítésétől vagy egy rendelet végrehajtásától függ, ugy mégis, sőt annál indikáltabb e cél elérésére az arra alkalmas összes modern fegyvereket a legszélesebb körben alkalmazni. E fegyverek egyik legfontosabbika az állati hulláknak ártalmatlanná való tétele és minden bizonynyal már megjött ennek is az ideje, hogy nagyobb városaink ily intézetek felállításával komolyan foglalkozzanak.

A gyepmesteri intézmény szervezése, daczára az 1888. VII. t.-cz. hez kiadott 40.000. sz. végrehajt. utas. 61. §-nak eddig leginkább csak — papiron létezik. Egyes vármegyék ugyan szándékoznak járasonként gyepmesteri telepeket létesíteni. De gyepmesteri telepek helyett czélszerűbbnek vélném, ha kerületenkint thermo-kémiai intézetek felállíttatnának. Csakhogy, sajnos a racionális hullaszállítás kérdése t. i. községről-községre még nincsen megoldva, mert megfelelő, könnyen kezelhető, olcsó hullaszállító kocsink még nincsen. Ha majd ez a problema is sikeresen megoldva lesz, ugy az összes, mostani alakjukban inkább káros, mint hasznos gyepmesteri telepek feleslegessé válnak. A mai igényeknek megfelelő állategészségügy csak thermo-kémiai intézetet türeht meg. Ez intézetek egyuttal, éppen ugy mint külföldön, a vágóhidakon elkobzott állati szervek, valamint a vágóhídi hulladékok feldolgozását is eszközölhetik. Feiler Alfréd.

van, t. i. hogy veszélyes. *) Ez a körülmény sok gazdat különösen az Alföldön, hol ugyszólván állandó szél uralkodik, visszariasztja a gőzcséplőgép használatától, nehogy esetleg évi termése a tüzvész által megsemmisíttessék.

Igy a mezőgazdák körében régóta általános óhaj volt cséplőgépek hajtására oly erőt alkalmazni, mely a gőzgép erejével vetekedik, de nem veszélyes. Ez általános óhajnak teljesen megfelel egy újabb szerkezetű benzinmotor, melylyel a hőmező-vásárhelyi gazdasági egyesület az oitani földmives-iskola gazdaságában behatóbb kísérletet tett. A következőkben ezen kísérlet eredményéről akarunk röviden beszámolni gazdatársainknak.

Fentemlített benzinmotor egy bécsi motorgyárban készült s oly czélszerű járműre van építve, hogy 45 métermázsza súlyának daczára egy négyes ökörfogattal könnyen elszállítható. A benzinmotor 8 lóerejű volt s egy 42 hüvelyk dobhosszuságú cséplőgépet hajtva, rendszeretetés mellett, óránként 45 kg. benzint és 0'07 kg. kenőolajat fogyaszt. A benzin ára Hódmezővásárhelyen szállítási költségekkel együtt 20 fillér, az olajé pedig 48 fillér kg.-kint így a benzinmotor egy órai munkája 94 fillérbe, egy napi vagyis 12 órai munkája pedig 11.28 koronába kerül.

A benzinmotor ebbeli kiadásait összehasonlítva egy hasonló erejű gőzgép fűtő any-

*) ? Rovatvezető.

gával, mely naponta legkevesebb 6 méter-mázsa kőszén szokott lenni, 25 korona egy-ségár mellett is már 15 korona kiadást okoz; tehát a gőzgépnél olcsóbb munkát végez.

E benzinnmotor nagy előnye azonban abban rejlenek, hogy teljesen tűzmentes, továbbá a benzin elillanása folytán keletkező gázokból sajátos szerkezeténél fogva a kifejthető erőhöz mérten fogyaszt kisebb vagy nagyobb mennyiséget, de anyaggazdálkodás, mint pld. a gőzgépnél megindulás előtt vagy igen erős tüzelés alkalmával egyáltalában nem fordul elő.

Igy lassabb etetés mellett vagy kisebb cséplőgép alkalmazása esetén a motor megtartja forgási sebességét, de kevesebb benzint fogyaszt és viszont, míg a gőzcséplőgépénél a dob erősebb etetés mellett, gyorsabb forgásnak van kitéve*) s így a cséplőgép többi részei is egyenlően működnek, ami a munkateredményre nagy befolyást gyakorol. Ezért a benzinnmotor által hajtott cséplőgép munkája szebb és tökéletesebb.

Tudván azt, hogy a benzingáz levegővel $\frac{1}{5} + \frac{1}{5}$ arányában keverve robbanó hatása, a motor mozgását ilyen egymásután történő robbanások idézik elő.

A robbanó gáz begyújtása egy erős, tömör szerkezetű dugattyuhenger belsejében történik villanyszikra segítségével, melyet egy teljesen megbízható és semmi veszélyt nem okozó készülék fejleszt. A benzinnmotor lendkerékének kétszeri körülforratása után, rögtön működésbe hozható s az előkészületek csak annyiban állanak, hogy a dugattyuhenger le-hűtése céljából naponta kétszer mintegy 8—9 hl. vizet kell a géphez szállítani és a vizeztartályt megtölteni.

Említésre méltó továbbá ezen benzinnmotornál, hogy a nagy szij nem a lendkerékre van alkalmazva; hanem egy külön szijkerékre, mely egy csavar segítségével a lendkerékhez rögzíthető illetve kikapcsolható úgy, hogy a cséplőgépet a motor rendes működése mellett is, bármely pillanatban meglehet állítani.

Kezelése oly egyszerű hogy azt bárki rövid idő alatt elsajátíthatja s így gépész, fűtőt alkalmazni nem szükséges.

A fentiekben megismertett benzinnmotor ára 6800 korona s miután a tett kísérletek alapján a cséplésnél igen célszerű, megbízható és minden tekintetben megfelelő gépnek bizonyult, további kísérletezésre és gőzgép helyett való alkalmazásra legmelegebben ajánljuk gazdatársaink becses figyelmébe.

A benzinnmotorral tett kísérletezések alkalmával Kalmár Zsigmond utóda, hődmézó-vásárhelyi rostagyáros újabb szerkezetű szelelő rostáját is (110. és 111. számú ábra) bemutatta az érdeklődő gazdaközönségnek.

A „Kalmár”-féle szelelő-rosta az u. n. Backer-féle rostától abban tér el, hogy szelelő-szerkezeté turbinalemezekkel van ellátva s így nagyobb szelet képes kifejtetni. A szél erőssége itt nemcsak a forgási sebességtől függ, hanem az, szerkesztésénél fogva szabályozható. Az egész hajtószerkezet egyszerű, tartós és a rosta belsejében van alkalmazva úgy, hogy

mellette állva testsérülések nem fordulhatnak elő. Rostaszekrénye karajozásszerű mozgást végez, ami a munka minőségét nagyban fokozza.

Utasítás szerinti beállítása mellett a gabonát az apró gyommagvaktól is megtisztítja és igen szép munkát végez. Könnyebb feltöltés céljából alacsonyán van építve s hajtása is igen kis erőt igényel.

Erős és tartós szerkezetének dacára ára nagyság szerint 100—140 korona között változik, egy 130 koronás rostával naponta 11 órai munka mellett 200—250 méter-mázsa gabonát lehet kiszélelni.

Mint jónak bizonyult hazai gyártmányt, nem mulasztom el a Kalmár-féle szelelő-rostára is t. gazdatársainknak becses figyelmét felhívni.

Szeles János.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

377. kérdés. Jelenlegi gabonaeladásnál vita tárgyát képezte, hogy a géptől a magtárba bemért szem hektolitersulya beszáradás által emelkedik-e, avagy fog? Egy nagyobb vidéki gabonakereskedőtől hallottam s egy igen praktikus gazdtól is, hogy a gabonaneműek hektolitersulya a beszáradás által emelkedik, az ellenkező vélemények által azonban most már tiszta képet ez ügyben alkotni nem tudok, miért is kérek erre nézve szíves felvilágosítást.

S. K.

Felelet.

A buza hektolitersúlyának változásai. (Felelet a 377. kérdésre.) A nedves buza hektolitersulya mindig csekélyebb, mint száraz állapotában, minek oka abban rejlik, hogy nedvesség felszívása esetén a szemek megdagadnak, az egyes szem tehát nagyobb térfogatot elfoglal s így bizonyos ürmértékbe a nedves buzából kevesebb szem fél bele, mint a szárazból; ehez járul, hogy a nedvesedés folytán az egyes szem sulya is gyarapodik ugyan, hogy azonban ez a sulygyarapodás sokkal csekélyebb mérvű, mint a térfogat gyarapodás, mivel a dagadt vagy duzzadt buzaszemben több a levegővel telt üreg, mint a szárazban.

Hogy a nedvesség behatása alatt ugyan-ezen buza-minta hektolitersulya milyen nagy változásokat szenvedhet, kitűnik a következő adatokból, melyek egy, a magyar-óvári m. kir. magvizsgáló állomáson ezen irányban eszközölt pontos kísérletre vonatkoznak:

Nedves, azaz 27-2% vizet tartalmazó buza hektolitersulya volt 65-445 kg., a kiszáradás folytán pedig annyira emelkedett ezen buza hektolitersulya, hogy légszáraz állapotban vagyis 9% vizeztartalom mellett 75-43 kg-ot tett. *Kétségtelen tehát, hogy a buza térfogatsulya beszáradás folytán emelkedik.*

H. A.

VEGYESEK.

Mai számenek tartalmán:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1439
Hadüzenet Miskolcziól.	1439
Takarmányozás.	
A takarmányvásárlásról.	1440
Allategészségügy.	
Állati hullák feldolgozása.	1441
Gazdasági gépészet.	
A benzinnmotor a mezőgazdaság szolgálatában.	1442
Levélsekrény.	1443
Vegyesek.	1443
Kereskedelem, tőzsde.	1445

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek *díjtalanul nyitva áll* minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-gig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-gig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi-út 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepekét követő napon kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepekét követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Eljegyzések. Zdeborszky Viktor m. kir. gazdatiszt, lapunk munkatársa, eljegyezte Fábri Vilma urhölgyet, Spörk József magánzó gyámleányát Budapesten. — Kápolnai Paur Ödön hirlapíró, a „Veszprémvármegye” felelős szerkesztője eljegyezte Becsák Teri kisasszonyt Veszprémben.

Halálozás. Cseleji és nagybesenyői Ferentzy Emil szabolcsmegyei tiszteletbeli főügyésze folyó hó 11-én meghalt Döghében.

Személyi hír. Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára, Dél-Franciaországban s a párisi világiállításon végzett tanulmányutjából visszaérkezett. Rubinek Gyula ügyvezető titkár súlyos betegség után üdülés végett Abbaziába utazott.

Bortermelők figyelmébe! A m. kir. földmívelésügyi miniszter folyó 1900. évi augusztus hó 29-én a szőlőtermelés által érdekelt vármegyék alispánjához és a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesteréhez köriratot intézett. Ezzel a mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-cz. rendelkezéseinek szigorú megtartása érdekében felhívja a hatóságokat, hogy a törvényhatóság területén lévő szőlősgazdák az idézett törvény, illetőleg a végrehajtási rendelet rendelkezései tekintetében kellőleg tájékozottassanak. E célból amennyiben ez indokolt volna, ha az érdekeltek saját érdekükben a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás, stb.) útján mindenestre még f. évi szüret megkezdése előtt különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény (1893. évi XIII. t.-cz)

*) ? Rovatvezető.

Mauthner Ödön		cs. és kir. udvari szállító magkerekedése	
ajánl:		BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-u. 33.	
legjutányosabb áron:		VI., Andrássy-út 23. sz.	
biborherét	őszi bükkönyt	veszi:	minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot,
szöszös bükkönyt	őszi borsót	jelenleg főképen:	szöszös bükkönyt
	őszi árpát stb.	luczernát-	őszi bükkönyt
		lóheremagot	őszi árpát
		biborherét	mustármagot stb.

és az ennek végrehajtása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter által a belügyi és pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg kiadott rendelet értelmében a mustba, vagy a borba, *ugyszintén a már kész kiejert törkölyborba vizet keverni, bármily csekély mennyiségben is feltétlenül tilos, még akkor is, ha ezt maga a vevő kívánja; továbbá tilos a természetes bornak a törköly borral, vagy gyümölcsborral való összekeverése, összeházasítása is.* A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is az idézett végrehajtási rendeletben körülírt megszorítással. Egyszermind figyelemzetendők az érdekeltek arra is, hogy aki a fenti tiltott módon készített, vagy kezelt bort forgalomba hozza, vagy eladja az az 1893. XIII-ik t.-cz. értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, aki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy a természetes bort törköly borral, vagy gyümölcs borral összekeveri, az mint mesterséges bor készítője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és ezenfelül még két hónapig terjedhető elzárással büntetettik és ezenkívül az illetőktől a tiltott módon kezelt borok még el is kobzandók.

Gabonauzorsók garázdálkodása. Míg a miskolci kereskedelmi kongresszus hadát üzent a tisztességtelen kereskedelem megfékezésére kísérletei ellen, azalatt alábbi épületes dolgot olvassuk. Lugoson a napokban nagyfontosságú ülése volt a közigazgatási bizottságnak. Főtárgya volt az ülésnek Isekutz Aurél megyei főjegyző és Sulyok Árpád megyei főjegyző jelentése a gabonauzorsók szertelen garázdálkodásáról. A fenti két tisztviselőt ugyanis májusban a megyei közgyűlés küldte ki, hogy a hihetetlenül elszegényedett községek kéérésére megvizsgálják az elszaporodott uzsora és gabonauzorsó eseteket. A betérjett jelentés egyenesen megdöbbentő. 214 uzsoraesetet adtak elő, melyek kevés változással egy és ugyanazon rendszer szerint eszközöltettek. A fúzorsók *Tauber Mór, Friedmann Adolf és Unger* voltak; ezek már majdnem egész községek földjét, házákat, egyéb vagyonát ragadták magukhoz tervszerű eljárásokkal. Felosztották a községeket maguk közt, egyik uzsoras a másiknak községébe be nem tette a lábát, de a magáéban teljhatalmu ur volt. Így pl. Tauber: Zsena és Gavozsdi községeket sajátította ki magának, Friedmann: Skeus és Dragumirest. Jellemzősül szolgáljon a sok között a következő eset: Egyik uzsoras 15 forint kölcsönt adott, kötelezte a szegény, tudatlan oláh parasztot, hogy 1 mm. búzát olcsónadjon el neki, ha annyi nem termelt, 40 forintos váltót vett, törlesztésül 1 mm. búzát, mikor a váltó esedékes lett, a parasztnak pedig pénze nem volt, megújította 80 forintra, és 5 hold földjét házzal együtt árverésen, hol más árverező nem volt, magához ragadta. Legmegdöbbentőbb volt Unger uzsoras esete, ki magát a szegény magyar települőkre vetette. Igazfalva ez a szegény község, mely azonban szövetkezve, az idén összes adósságait az egész falu terménye eladásával kifizette, igaz, hogy semmijük sem maradt, de a dobot kikerülték. Patyánszky Szilárd, Szende Béla képviselő és többek felszólalása után elhatározták, hogy azonnal az igazságügyminiszterhez folyamodnak, védelmét kikérve; továbbá, hogy az ügyesség vegye át a további vizsgálatot, miért is az összes eseteket annak további eljárás végett kiadják. Az alispáni hivatalban a hihetetlen hosszú lista közszemlére van kitéve.

Tapolczai m. kir. vinczellér-iskola igazgatósága 1901. évi január hó 1-től kezdődő egyéves tanfolyamra pályázatot hirdet. Felvételi kellek: 1. Legalább 16 éves életkor betöltéséről szóló keresztlevelel (vagy katonakönyv). 2. Magyarul írni és olvasni tudást igazoló iskolai bizonyítvány. 3. Ép erős, a munkára alkalmas testalkatról tanuskodó orvosi

bizonyítvány. 4. Feddhetlen előéletéről községi erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülői vagy gyámi beleegyezés illetve nyilatkozat, hogy a tanulót évközben pályájától el nem idegenítik és az iskolából ki nem veszik. A tanulók lehetnek saját költségesek vagy ingyenesek állam költségén. Kik ingyenes helyre folyamodnak, tartoznak kérvényükhöz szegélyügyi bizonyítványt is csatolni. A saját-költséges tanulók 240 koronát tartoznak fizetni évenként és pedig 120 korona félévi előleges részletekben. Azon folyamodók, akik kértéssel, szőlőműveléssel már foglalkoztak, felvételnél előnyben részesülnek. A földművelésügyi miniszteriumhoz címzett és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvények a fenti okmányokkal felszerelve legkésőbb november hó 1-ig a tapolczai vinczellér-iskola igazgatóságának beiktandók.

A telepítési szaktanácsközmány jegyzőkönyve földművelésügyi miniszter által nyomtatásban könyvalakban kiadott és ezen műből nagyobb mennyiséget az OMGE. rendelkezésére bocsátott, hogy az érdeklődők közt szétoszassa. Felhívjuk tehát az OMGE. tagjainak figyelmét erre a nagyérdéki munkára, azon figyelemzetéssel, hogy a művet a készlet erejéig az OMGE. mindazon tagjainak postacsomagban megküldi, kik a szétküldési költség fejében 80 fillért az egyesülethez akár készpénzben, akár levélbélyegben megküldenek.

A magyar kir. államvasutak védnöksége alatt álló fiumei nyilvános raktár részvénytársaság Fiumében foglalkozik a Fiuméba vasuton érkező és onnan hajóval továbbítandó, valamint a Fiuméba hajóval érkező és onnan vasuton elszállítandó és a helyi áruk átvételével, megőrzésével, gondozásával, csomagolásával, átadásával s egyéb kezelésével. Nemkülömben az átvett áruk tüzkár elleni biztosításával. A részvénytársaság gabona-elevátorában a külföldre rendelt vagy importált gabonaműek mindennemű kezelését (u. m. eleválást, keverést, egalizálást, rostálást, triőrözést és osztályozást) elvállalja, ugyszintén végezteti a gabonának zsákokban vagy ömlesztett állapotban való (alla rinfusa) hajóba rakását is. A részvénytársaság a kereskedelemügyi miniszterium által jóváhagyott üzletszabályzatát és díjtételeit kívánatra díjtalanul rendelkezésre bocsátja.

A kőbányai sertéshizláló építkezése. Budapest főváros kötelezettséget vállalt, hogy a kőbányai sertéstelepen mindazon állategészségügyi intézkedéseket foganatosítja, melyek az inficiálásnak mindenben ellenállanak. Így a sertésszállások csatornázása és a főgyűjtő-csatornával való összeköttetése befejeztetett. Megkezdette működését s nagyobbított és az állam támogatásával a sertéstrágya-száritó gyár. *Daranyi* földművelésügyi miniszter most a tekintetben rendelkezett, hogy a vágóhid és modern Kallindes-infektor felállítása ügyében a főváros vegye fel újra a tárgyalásokat, melyek néhány hó előtt az építési engedély kérdéseinek kiadásán rekedtek meg.

A magyar gyapjút, mint Párisból jelentik, nagy becsületet aratott. A nemzetközi jury ennek minden államok előtt, még Spanyolország előtt is, a grand prixet ítélte. Oka ennek a magyar gyapjúnak gyapjugaltsága és aránylag csekély nedvessége. Különösen a somogyi megyei tenyészet keltette a bíráló-bizottságot bámulatra. *Széchenyi Andor* Pál gróf marczalii, *Ypsilanti* herceg simonszigeti és nagyatádi, *Széchenyi* Ferenc somogy-tarnócai juhásza, ahol a népdal is: „Beszegődtem Tarnócára bojtárnak” született, *Somsich* Adolf, Imre, *Tallán* Andor, *Hunyady* Imre gróf, *Gaal* testvérek kollekciói mind hozzájárultak e sikerhez; a francziák egyébként is előszeretettel veszik a magyar gyapjút, az elbeui, sedáni gyapjugarak jobbra magyar gyapjút dolgoznak föl, de a forrást, nehogy konkurrencziájuknak a piacot elarulják, — eltítozzák. *Daranyi* földművelésügyi miniszter a kiállítás vonzóva tételére a

magyar juhajtát modeljeit *Vastagh György* által mintáztatta és óriás grafikont készítettett, mely a gyapjuárakat mind a négy korszakban az utolsó 25 évben feltünteti.

„Utmutatás a must és bor okszerű kezelésére” című kézikönyvet 50 fillér be- küldése ellenében portmentesen szállítja az OMGE. Utánvételezések, minthogy többre kerülnek és megnehezítik a kezelést, nem fogadtatnak el.

Ötsházharminczöt új m. kir. állatorvosi állásra hirdet pályázatot a földművelésügyi miniszter. Az 1900. XVII-ik t.-cz. alapján történik ez, mely törvény államossította az állatorvosi állásokat az igazgatás egész vonalán. Ez új m. kir. állatorvosi állások a VI., VII., VIII., IX., X. és XI. fizetési osztályokba vannak sorozva, az ezen fizetési osztályoknak megfelelő intézményekkel s m. kir. állategészségügyi főfelügyelői, felügyelői, főállatorvosi, és állatorvosi ranggal. Ezenkívül a pályázat m. kir. állatorvosgyakornoki állásokra is szól. Ez állásokkal évi ezer korona segélydíj jár. A pályázat feltételei az 1883. I. t.-cz. 1. §-ában megjelölt általános feltételeken kívül: 1. állatorvosi oklevél. 2. állatorvosi tisztvi vizsga. Ez utóbbi letételére azonban legfeljebb 2 évig halasztás nyerhető. Sőt azoktól, akik hatósági szolgálatban öt évi állatorvosi gyakorlatot képesek felmutatni, nem is követeltetik. Azoknak, akiknek jelenlegi állatorvosi állását az említett törvény államossította, vagyis akik jelenleg valamely I. vagy II.-od fokú hatóság mellett működtek, pályázniok, illetve jelentkezniök kell, különben állásukról és nyugdíjigényükről lemondottaknak tekintetnek s a törvény átmeneti kedvezményeitől elesnek. E kötelezettség csak Budapest székesfőváros állatorvosaira nem terjed ki, mivel ott jövőre is a főváros szolgálatában maradnak az állatorvosok. Azokra nézve, akik jelenleg nem ily állásban vannak, a pályázat szintén nem kötelező. Minden pályázó kijelentheti az iránti óhaját, hogy hova akar beosztatni. Ez óhaj amennyiben a szolgálat érdeke megengedi, figyelembe is fog vétetni, mi kétségtelenül nagy előny azokra nézve, akiket családi vagy vagyoni érdekeik valamely helyhez kötnek. Pályázni október hó 15-éig lehet, azok, akik jelenleg is közzolgálatban állanak a törvényhatóság első tisztviselője útján, akik pedig nem állanak közzolgálatban, közvetlenül a földművelésügyi miniszterhez kell hogy beadják a születési és egészségi bizonyítvánnyal, állatorvosi oklevéllel s esetleges egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket.

A m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi árudijszabás, kilométermutató és díjszabási függelék új kiadása. A m. kir. államvasutak vonalain f. é. szeptember 1-én a helyidijszabás, kilométermutató és függelék új kiadása jelent meg, miáltal az eddig érvényben volt hasonló díjszabási füzetek érvényüket veszítették. Alaki és szerkezeti tekintetben ezen díjszabási füzetek a régiakkal megegyeznek. *Ellerő* a díjszabás annyiban, amennyiben az egyes fejezetek sorrendje meg lett változtatva és hogy jobb áttekinthetőség szempontjából az eddigi folyó szöveg helyett táblázatos alakba lett foglalva. A gabona- és gyűjtőárakra érvényben volt III. illetve VIII. kivételes díjszabás különösen fel lett egymással cserélve. Az állomási díjszabások kiegészítettek és szaporítottak. A *Székesfőváros*—*gyanajfalva*—*országhatári* vonal állomásai között egyrészt és a m. kir. államvasutak *Adony-Szabolcs* vonal fekvő állomásai között másrészt a *fehér- és tolnavármegyei* helyi érdekű vasut *székesfőváros*—*adony* vonalának közös használata folytán a nevezett vonalon át megállapított *rövidebb kilométertávolságok*, illetve ezek alapján egységesen átszámított díjtételek nyernek alkalmazást 100 kilogrammonként 6 fillér pótlilleték hozzászámításával. A kilométermutatóban ezen viszonylatokra vonatkozó távolságok

vastaga
pest dé
díjtétele
közös b
díjszabá
A marh
ban lett
rék, k
díjkezdve
és nyers
szabásil

L. G.
pest, Kül

Az
f. év

Az au
résli
tehe
mény
díjke

Bejel

HE

KERE

(Gut
bizományi

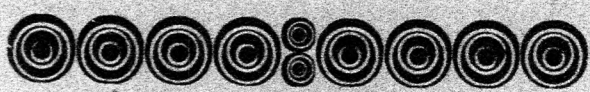
Az i
hűvös volt.
teljes derűle
A vizálás to
teljes mérvbe
ősi vetéssel
A kü
irányzat to
árak is emel
sok kb. 4 c
északkeleti r
ták, a megje
nagy mérvű f
ható buzaké
Európa felé
hajófuvardíja
csökken. Te
hozatalok e
nak, mig köz
kereslet mi
életünk volt
emelkedő irá
kereslet mu
franciai javu

*) Az e
felelősséget na

vastagabb számokkal vannak kitüntetve. Budapest déli vasut helyben állomás közvetlen díjtételei a bpest déli vasut kelenföldi vonal közös használatának megszüntetése folytán a díjszabás és kilométermutatóból kihagyattak. A marhasóra foglalt díjmérséklés a díjszabásban lett felvéve ugyszintén a rézgálicz keverék, kénpor, fűzfadugvány, komlódugvány díjkezdvezménye is nemkülönben a szemétrágya és nyerstőzegrre fennálló díjkezdvezmény díjszabásilag érvényesítették.

NYILTTÉR.*)

Lóherceséplőgépi olcsón eladó. Budapest, Külső Váci-ut 65. — Pirkner.

1899. évi forgalom: 26,480 bdl.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

a budapesti gyapju-aukciókra,

Az ideli gyapjuaukciók második sorozata

**f. év szeptember hó 19., és 20-án
fog megtartatni.**

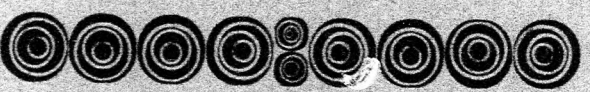
Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-lár 13.

KERESKEDELEM, TÖZSDE

Budapesti gabonatözsde.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, 1900. szeptember 15.

Az időjárás a hét első felében még esős és hűvös volt. A csapadék később azonban megszűnt és teljes derülés mellett enyhe, napos idő következett be. A vizállás tovább is csökkenő. A mezői munkálatokat teljes mérvben folytatják és a legtöbb vidéken már az őszi vetéssel foglalkoznak.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, az irányzat tovább is szilárd, a forgalom élénkebb és az árak is emelkedőek voltak. Amerikában az árváltozások kb. 4 c. javulást eredményeznek. Esőzések az északi részekben, melyek a cséplést megakadályozták, a megjelent hivatalos terméjmentés, a bassierek nagymérvű fedezési szilárdítólág hatottak, habár a látható buzakészlet ismét tetemesen gyarapodott. Az Európa felé uszó gabonamennyiség a magas tengeri hajófuvardíjak következtében azonban fokozatosan csökken. Tengeri iránt az irányzat szintén szilárd. A hozatalok e cikkben nem felelnek meg a várakozásnak, míg közeli szállításra európai számlára élénk kereslet mutatkozott. Angliában az üzlet ugyancsak élénk volt és az árak is — habár mérsékelten — emelkedő irányt követtek. A francia piacokon is jobb kereslet mutatkozott, mi mellett buza és liszt 1 francsal javult. Németországban ugyancsak szilárdak

*) Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

voltak a piacok, a fogyasztás azonban csak nehezen határozza magát nagyobb üzletek létesítésére.

Nálunk a hangulat a külföldi piacokkal ellentétesen határozottan lanya. A hozatalok különösen kenyérmagvakban bővekek, míg a kereslet gyengébb és így árak csökkenőek voltak takarmánycikkkek inkább változatlanok, de csendesek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész héten át jól, egyes napokon azonban különösen vagonáruban, sürgetően volt kánálva, míg a malmok tartozkodók voltak és alig vásároltak. A forgalom így kedvetlen vontatottan alakult, annál inkább, mert nagy mennyiségek érkeztek be a malmok által előre vásárolt árukból és így a kereslet is csökkentette. Az árak naponként visszaestek és a hét végével kb. 50 fillérnyi veszteség mutatkozott. A magánpekuláció szintén részt vett a vásárláson, e héten azonban csak mérsékelt érdeklődést tanúsított. Az összforgalom 210,000 mm., a hetihozatal 435,000 mm. tesz ki.

Rozs a héten szintén csökkenő volt. A kínálat nem volt ugyan erős, a tulajdonosok azonban nagy eladási hajlamot tanúsítottak és éppugy mint búzánál sürgetően kánáltak, míg a vevők tartozkodók voltak. A vételen főleg a fogyasztás és arbitrage vevők részesedtek, elszállítási czélokra csak mérsékelt mennyiségek kelttek el. Gyengébb minőségű áru 30-40, jobb és prima rozs csak 20 fillérig csökkent. Az árak minőség szerint 13-10-30, illetve 13-60 K.-ig alakulnak Budapest paritásában, míg finom urasági áru néhány fillérrel ezen jegyzésen felül is ér el. Nyíri származékokban szorványos a forgalom és Debreczen távoliságában átvéve 12-40 K.-ig fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) továbbra is csak gyengén van ugyan kánálva, az érdeklődés azonban szintén csökkent. Az árak mindazonáltal változatlanul tartották fenn mult heti nivójukat és gyárosok ugy mint hízalók 12- K.-ig fizetnek helyben. Állomásokon átvéve a forgalom korlátozott és főleg jobb- és primamínőségű tiszta- és felvidéki árura szorított, mely nyomott árak mellett helyi számlára kelt el. Jegyzéseink: Tiszavidéki merkantil áru 11-50-12-50, jobb 13, finom 13-50 K.-ig. Felvidéki merkantil áru 13-14-15, jobb 15, finom 16- K.-ig. A déli vasut menti állomásokról éppugy mint a budapesti vonal mentén forgalom nincs.

Zab iránt a kereslet némileg gyengült, míg a hozatalok tartósan bővebbek voltak. Az árak így alig voltak tarthatóak és fokozatosan 10-20 fillért vesztettek. Szin és tisztaság szerint 10-50-11-10, prima áruért 11 K. fizetnek helyben. Ó áru alig kerül a piacra, míg az érdeklődés iránta javult és az árak is némileg emelkedtek.

Tengeri iránt a kereslet jobb volt és árában is, az emelkedett szeptemberi tengerivel egyetértőleg, gyorsan javult. Kőhánya részére és elszállítási czélokra helyben átvéve kezdetben 12-50, utóbb 13- koronáig fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepceből kb. 2000 mm. került a piacra és 28-40 K.-ért el helyben. A halár-időpiacokon új 1901 augusztusra szóló szokvány árut 24-24-40 K. között kötötték. Lenmag szilárd és 30-30-50 K. jegyez helyben; gomborka hiányzik és 23- K. jegyez helyben. Kendermag helyben 21- K.-ig jegyez.

Hüvelyesek: Bab-ban fedezési vételekre e héten teljesen megszűntek és így az árak gyorsan voltak csökkenőek. Triörözött fehér törpebab Gyöngyös-Félegyháza 17-18, fehér gömbölyűbab Mohács, Baja, Zombor 16-20, barnabab Kalocsa 14-20, Nagy-Károly 13-60 K. jegyez.

Heremagvak: Vöröshereben kínálat híjján alig van forgalom, az árak jó spekulációs hajlam mellett továbbra is szilárdak. Vöröshere kb. 130, finomabb áru 144 K.-ig jegyez. Luczerna gyengébb érdeklődés mellett 76-86 K. között értékesíthető helyben.

Napi jelentés a gabonáületről.

1900. szeptember 18

New-York $\frac{3}{8}$ centtel és Chicago $\frac{1}{8}$ centtel magasabban jött, mely az itteni határidőket tartotta, ugy, hogy októberi buza 14-98-161-15- K.-ig emelkedett; a többi határidők szintén 2-4 fillérrel javultak.

A készrúpiacra csendes irányzat mellett mintegy 20,000 mm. buza kelt el. Az árak finomabb buzáknál nem változtak, míg gyengébb fajuknál valamivel olcsóbbak.

Az árjegyzés 100 kg.-ra vonatkozik:

Eladatott:

Uj-buza:

Tiszavidéki:	1000 mm	80 kg	K.	15-50	3 óra
	1000	"	79	"	15-50
	2450	"	79 ⁸	"	15-05
	500	"	79 ⁸	"	15-40
	400	"	78 ⁸	"	15-40
	100	"	79	"	15-10
	100	"	79 ⁸	"	15-40

Tiszavidéki:	100 mm.	78 ⁸ kg.	K.	15-40	3 óra
	100	"	80	"	15-40
	100	"	78 ⁸	"	15-40
	100	"	78	"	15-95
	100	"	78 ⁸	"	15-20
	400	"	78	"	15-10
	400	"	78	"	15-05
	100	"	78	"	15-10
	100	"	78 ⁸	"	15-10
	100	"	77 ⁸	"	15-10
	100 mm.	77 ⁸ kg.	K.	15-10	3 óra
	100	"	78	"	15-45
	200	"	78 ⁸	"	15-10
	100	"	78	"	15-10
	100	"	77 ⁸	"	15-20
	100	"	78 ⁸	"	15-20
	100	"	78 ⁸	"	15-20
	100	"	79	"	15-20
	100	"	77 ⁸	"	15-20
	100	"	77	"	14-90
	300	"	77 ⁸	"	15-30
	100	"	77 ⁸	"	15-10
	200	"	76 ⁸	"	14-90
	100	"	76	"	14-70
	100	"	76 ⁸	"	14-60
	150 mm.	75	K.	14-10	3 óra
	100	"	75	"	14-75
	1900	"	74 ⁸	"	14-15
	900	"	74	"	14-15
Bajai:	100	"	78 ⁸	"	15-10
Bihari:	1000	"	77	"	14-80
Erdélyi:	100	"	79	"	15-10
	400	"	77 ⁸	"	14-70

Rozs mérsékelt forgalmu, gyengén tartott irányzat mellett. Budapesti paritásában 13-55-13-60 koronán kelt el minőség szerint.

Árpa csaknem üzlettelen, a nagy elővételek megbénították a napi forgalmat, ugy hogy csak takarmány czélokra 11-20-11-30 K. adható el.

Tengeri már valamivel élénkebb különösen ó áru iránt s helyben vagonba rakra 12-60 fizetnek. Zab szilárdan tartott jó kereslet mellett is 10-60-11-40 K. elérhető.

Határidők egy órai zárata:

Buza októberre 1900.	15-02-02
áprilisra 1901.	15-84-86
Tengeri májusra 1901.	9-90-92
Rozs októberre 1900.	9-88-90
Zab októberre 1900.	10-36-40

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten elején az üzletmenet változatlanul gyér volt és minthogy a vevők később olcsóbb árakat remélnek, ugy csak néhány kisebb tétel kelt el a mult heti zárlatjegyzés szerint. Jegyeztek finomított szeszt adózva 116-117 K., adózatlanul 46-47 K. nagyban helybeli finomítottgyáraktól.

Élesztőszeszben a kereslet e héten elején korlátozott volt és csak kisebb tételek létesültek 116-50-117-50 K. adózva és 49-50-47-50 K. adózatlanul azonban és szeptemberi szállításra.

Vidéki finomítottgyárak részéről adózott finomított szesz nagyban 115 K., adózatlanul 45 K. volt ajánlva és néhány tétel ab ottani állomás el is kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszét élénkebben ajánlottak és miután a vételkedv is kiélgető, ugy főbb tétel fix áron és jegyzésen alul el is kelt későbbi szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 40-50-41- korona.

Bécsi jegyzés 45-45-40 korona kontingens nyersszeszért.

Frágai jegyzés 114- korona adózott és 40-75 41- korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 20-50-21- korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kinirele e héten elején néhány kocsiromány finomított szeszt vásárolt, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Nagyban: Finomított szesz 116-117- K., élesztőszesz 116-50-117-50 K., nyersszesz adózva 114-115- korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) — korona, denaturált szesz 36-37- korona. Kontingens nyersszesz — korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. szept. 17. Netto-árak 100 kg-ként, Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Table with columns for quantity (Szám: 0-7) and price (Ar K.). Includes sub-tables for Takarmányliszt and Korpák (7 1/2, 8, F, G).

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezet üzleti jelentése. 1900. szept. 15.

Eltekintve a gyümölcsüzlet rendkívül lanyhaságot előidézte, tuberkulózis által, üzletmenetünk a hét második felében kedvezően bonyolódott le.

Eladásaink: Vadfélék: Óz 1.40-1.50, szarvas 60-80 fillér egészben és kilónként.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.18-0.20, lefölözött 0.12-0.12, tejföl 0.58-0.60, teavaj 1 kg. 1.50-1.80.

Liszt és kenyérművek. Kenyér liszt 1 q. —, kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.27-0.27, barna 0.22-0.22, rozs 0.23-0.23 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. —.00-0.00, külföldi 34.00-56.00, borsó hazai héjas 20.00-24.00.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 5.—5.30, alföldi (1440 drb) 68.—69.—, erdélyi (1440 drb) 66.—68.—.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. 0.00-0.00, l. r. 1 q. 00.00-00.00, petrezselyem ujd. 100 köt. 0.00-0.00.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 10.—18.—, rétesbe való 12.00-16.00, vajkörte nagy 1 r. 1 q. 18.—40.—.

Gyümölcsfélékből szőlő és dinnye érkezett kocsi- rakományokban, de hajóval is kaptunk naponként nagyobb szállományokat.

Görög- és sárgadinnyéből több kocsi- rakomány állott rendelkezésünkre. Az elsőnek százát 15-20, az utóbbinak százát 5-8 koronával adtuk.

Rák 8-16 korona szárazként.

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiszerekről. Budapest, 1900. szept. 17-én.

Hús és hústermékek. Marhahús 1 q. hátulja I. rendű 108-116, II. r. 102-108, III. r. 96-102, eleje I. r. 100-104, II. r. 94-100, III. r. 88-94.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Me-ter- utca. 1900. szeptember 18-án. A székesfővárosi vásár- igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 93 szekér réti széna, 68 szekér muhar, 32 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 17 szekér egyéb takarmány (lőhere, zabosbukkony, sarju stb.) 300 zsák szecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti széna 360-580, muhar 380-520, zsupszalma 260-320.

Állatvásárok. Budapesti szarómarhavásár. 1900. szept. hó 14-én. A székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatósá- gának jelentése.

Felhozott: belföldi 704 db, eladatott 704 db, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, el-

adatott — drb, növendék élő borju 96 db, eladatott 96 drb, élő bárány — db, eladatott — drb; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjuvásár élénk volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 58-90- koronáig, kivételesen 98- koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor. ig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig sulyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 44-50 koronáig, kiv. 53- koronáig sulyra. Öltött borju: belföldi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, növendék — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, élő bárány — koronáig páronkint, öltött bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (A 1900. szeptember hó 17-én. székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott: Belföldi hizalt ürű 2100 darab, eladatott 2100 drb, feljavított juok 349 drb, eladatott 349 drb, kisoreit kosok — drb, eladatott — darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb, eladatott —, kecske — db, eladatott — db, boszniai —, eladatott — db, szerbiai 606, eladatott 606 db, angol keresztelés —, eladatott — db, romániai — durvaszőrű — db.

Birkavásár eléggé élénk volt. Árak a következők: Belföldi hizalt ürű 40-41. — K. páronkint, 46-48 (—) K.-ig 100 kiló életsúly szerint, feljavi- tott juok 34-38. — K. páronkint, 42-45 K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kicszelt kosok — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kiverő juok 18-26 K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kl. élő, sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, anyajuhok 24-41. — K. páronkint, 38-45 K.-ig 100 kiló életsúly szerint, szerbiai — 24 K. páronkint, — K.-ig életsúly szerint, angol keresztelés — K. páronkint, romániai — K. páronkint, durvaszőrű 23-32. — K. páronkint, 34-42. — K.-ig 100 kiló életsúly szerint.

Bécsi vágómarhavásár. 1900. szept. hó 17-én. (Vass Jenő tudósítása a „Köztelek” részére.) Összes felhajtás 5476 db. Ebből magyar 4232 db galicziai 396 darab, bukovinai 46, német 802 db, hizott 3825 db, legelő 1651 db, fiatal — db, ökör 3596 db, bika 764 db, tehén 571 db, bivaly 227 db.

A mintegy 800 darabbal magasabb felhajtás folytán az üzlet gyengébb volt s prima kivételével az árak hanyatlottak. Árak: prima magyar 74-78 (—), szekunda 66-72, tertia 57-65. Galicziai prima 74-76 (80-), szekunda 66-73, tertia 60-65. Német prima 80-84 (85-), szekunda 70-78, tertia 62-69. Legelőmarha: szerb és magyar 52-64, rosszabb minőségű 50-60. Bika és tehén 46-68 (70-), és bivaly 40-50. Az összes eladások, életsúlyban, kilogrammonként, fogy. adó nélkül értendők.

Bécsi sertésvásár. 1900. szept. 18-án. (Schleif-fer és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köz- telek” részére.) Felhajtás: 4612 lengyel, 7033 magyar, össze- sen 11645 drb. A vásár lanyha volt. Árak kilónként életsúlyban fogyasztási adó nél- kü: prima 87-89 fillér, kivételesen 90 fillér, közepes 72-85 fillér, könnyű — fillér, sülő 68-86 fillér.

Bécsi szarómarhavásár. 1900. szept. 13-án. Fel- hozott: 3326 borju, 158 élő sertés, 1149 kizsigereit sertés, 375 kizsigereit juh, 44 bárány. Sertések kivételével üzlet változatlan. Sertések 2-4 fillérrel keltek. Árak kilogrammonként: kizsigereit borju 80-100, prima 104-112, primissima 116-124 (—), élő borju 68-86, prima 88-98 (—), primissima 100-104 (—), fiatal sertés 72-94, kizsigereit sertés, nehéz 90-100, hizó sertés, sülő 90-108 (—), kizsigereit juh 72-88 pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10-24 (—) korona.

Bécsi juhvásár. 1900. szept. hó 13-án. Felhajtás 5333 db juh. Habár a kereslet élénk volt, a tulnag felhajtás folytán az árak hanyatlottak. Árak: juh 48-52 kiv. — per kiló fillérekben, raczka 36-44 per kiló.

Vasöntvények

„Ferroflox“ segélyével forraszthatók!

Szabadalmak az összes kulturállamokban.

„Ferroflox“ a közönséges nyers vasöntvenyt is forraszthatóvá és öntött vasak minden másnemű érczel, mint réz, aczél, stb. való összekötését lehetővé teszi.

„Ferroflox“ oly egyszerű a használatban, hogy bárki is, a ki a kemény-forrasztáshoz (Hartlöthen) ért, „Ferroflox“ segélyével bármily forrasztást nyílt kovácstűzben azonnal csinálhat.

„Ferroflox“ segélyével eszközölt forrasztások oly tartósak, hogy hivatalosan is megejtett zúzási és szakítási próbák szerint a törés sohasa a forrasztás helyén történt.

„Ferroflox“ egy rég érzelt hiányt pótol és így nélkülözhetetlen minden gépüzemnél, így aknál, gazdaságokban, vasutaknál, hajókon, hol valamely géprész törése folytán üzembazavar állhat be.

„Ferroflox“ a használatban rendkívül olcsó, mert egy eredeti doboz — ára 20 korona — 4000 cm. törlési felület forrasztásához elég.

„Ferroflox“ a legfőbb technikai üzletben és vaskereskedésben kapható. Mindennemű felvilágosítást egyébként készségesen megadnak az osztrák és magyar szabadalom tulajdonosai:

Lukács és Társai

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.
Ömlesztő szer gyanánt ajánljuk a borax helyett a „BORFIX“ alkalmazását.
Prospektusok bérmentve. 1418

Gazdasági kötélárúk,

tornaeszközök, függő-ágyak és mindenemű hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhaterítő kötelek fehér kenderből.

dohányzsinegek

kiváló minőségben, és rebzsinórok, kendertömők és hevederek.

Valódi angol lawn-tennis, football és halászlé készletek gyári raktára

SEFFER ANTAL

Budapest, (Központi városház épület)

Károly-utca 1., bolt szám 12. Gondos kiszolgálat.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A mezőgazdaságról

és mezőrendőrségről

1894. évi XII. törvényekről,

a végrehajtására vonatkozó

miniszteri rendelet,

magyarulatokkal el-

látva, egy füzetben.

Ára bérmentve küldésével 1 frt 10 kr.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

7255/II/1. szám. 1900.

Lóárverési hirdetemény.

A magy. kir. állami lótenyészintézetekből kisorsolt anyakanczák, számfelletti kanczák és heréltek árverése

folyó évi október hó 3-án

és esetleg folytatólag 4-én Budapesten a Tattersall kerepesi uti helyiségeiben délelőtt 9 órától kezdődőleg fog megtartatni.

A „Budapesti Tattersall“ részvénytársaság a fenti árverést megelőzőleg folyó évi szeptember 30-án és október hó 1. és 2-án luxus-lóvásárt, majd ismét folyó évi október hó 11-12. és 13-án ménlóvásárt rendez.

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzék, a posta-bélyeg beküldése mellett a „Tattersall“ igazgatóságától kapható.

Budapesten, 1900. évi szeptember hóban.
Magy. kir. földmívelésügyi miniszter.

1408

Bérlet megszűnés

folytán 370 darab fiatal fésűs gyapjas anyabirka, 230 darab ily fajta tokjú, 300 drb ily fajta bárány és 30 drb kos, továbbá 70 drb fiatal, hasas mangolicza anyadisznó, 16 darab mangolicza kan és 250 darab 8 hónapos malacz

1432

szabad kézből eladó.

Eladó továbbá 600 métermázsa őszi rozsszalma.

Gregus Gyula bérlő

Ökördi pusztán, Kis-Körös vasutállomástól félórányira.

Ügynökök nem díjaztatnak.

A diószeghi óriás-buza

első évi utántermését (hozama a f. évben 15 q. kat. holdanként) ajánljuk vetőmagul

100 kg.-ként 18 koronáért Macs állomásra, vevő zsákjaiban szállítva.

Uradami intézőség,

Macs per Debreczen.

1477

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok vállalkozni; építési
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez
 Érdelkelték kérem, hogy a mielőtt személyesen forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Duna-halászlati jog bérbeadása!

Méltóságos Wimpffen Siegfried bírodalmi gróf
 Fejérmegyében fekvő ercsii uradalmához tartozó **Duna-halászlati jog két, egymásután következő évre 1900. október 1-től** ajánlat útján

bérbe adatik.

Az ercsii urad. tisztartóhoz még 1900. szeptember hóban az ajánlott bérösszeg 25 százalékos bántópenz mellékelésével rendezesen felszerelt, beküldendő ajánlatok szeptember 30-án tárgyalatnak. A kitűzött határidőn túl beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ercsii tisztartósnál a közelebbi bérföltételek megtudhatók.

50% terméstartalom

Érhető el, ha a talaj 99%-os darabos égetett maró mészszel vagy 72%-os szénsvas égetett mészporral trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaknál kiünne kipróbált trágyázási módszer. I. rendű referenciák! Fenti cikketek valamit **mindenkor friss, szép fehér építkezési meszet** bármely vasútállomásra bérmentve legelősebben szállít

ELSŐ BAKONY-SZENTGÁLI MÉSZELEPEK
KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

Használjuk ki

a szél ingyenes erejét a víznek mély kutakból vagy távoli völgyekből való kiemeléséhez, tetőzés szerinti magasságba, vagy zúzó és őrlőmalmok üzemben tartásához. Szél irányja és erejéhez önműködően szabályozható, vihar ellen biztos.

Szélmotorok

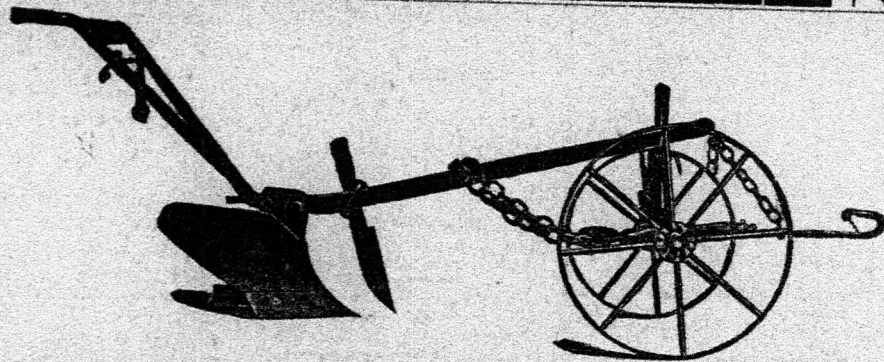
egészen aczéلبől és vasból szavatolt 30%-al nagyobb erőfejlesztés, m. valamennyi eddigi rendszerénél, díjtalan vizszállításához községeknek uradalmaknak, birtokoknak, gyáraknak, villáknak stb. Területek öntözése és vízmentesítése létesíti.

Egészen aczéلبől és vasból

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

Kunz Antal
 cs. és kir. udvari szállító
Mährisch-Weiskirchen.

Egy és több vasu egytetemes aczéلبől és talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknek fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Arjegyzekekkel és árajánlattal szívesen szolgálom.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
 VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

„Unicum-Drill“

egyvetemes **sorhavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

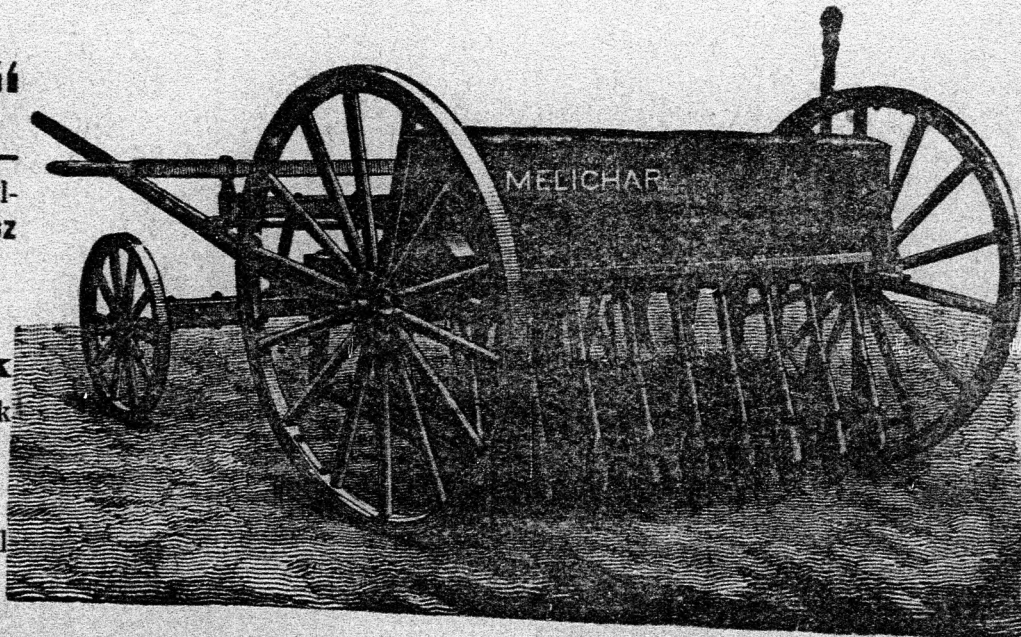
a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Arjegyzekek és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
 VI. ker., Nagymező-utca 68.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorhavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.